

Na delo

Slovenski narod je v najtežjem trenutku zapal svojo usodo Osvobodilni fronti, ki je to zaupanje tudi opravičila s tem, da ga je privedla do zmage, mu odprla pot v srečnejše življenje.

Cena 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 11

Glasilo Okrožnega odbora OF Celje. Izhaja vsako soboto

Celje, 22. junija 1946

Odnos do vprašanja usode Trsta je merilo našega patriotizma

Priključitev Trsta in Julijske Krajine k Jugoslaviji ni vprašanje, ki boli in zadeva samo nas Jugoslovane. Pravično rešitev tržaškega vprašanja zahtevajo vsi tisti narodi, ki so se borili proti fašizmu, zahtevajo in žele demokratične množice vsega sveta, ker vidijo v priključitvi Trsta k Jugoslaviji zmago pravičnosti in garancijo za uspostavljanje trdnega miru.

Zato narodi Jugoslavije in demokratične množice vsega sveta budno zasledujejo potek konference zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu, ki ima nalogo postaviti mirovno pogodbo z Italijo in dokončno rešiti vprašanje Trsta.

Danes ni pošteno mislečega Slovenca, delavca, kmeta, žene ali mladince v najbolj zakotni vasi, ki se ne bi globoko zavedal upravičenosti naše zahteve za priključitvijo Trsta in Julijske Krajine k Jugoslaviji, ki ne bi bil pripravljen žrtvovati vse sile za njeno pravično rešitev. Številna protestna zborovanja, odgovor na nepravilno postavljene razmejitvene črte angleških, ameriških in francoskih izvedencev zavezniške komisije, navdušeni in pristrčni sprejem mladinskega pevskega zbora iz Brd, uspeh nabiralnih akcij za Primorsko in Trst, dokazujejo, da so ljudske množice prepajane z duhom globoke povezanosti z usodo naših primorskih bratov in sestr.

Zavedajoč se tega, da predstavlja naša Primorska in naš Trst del srca sle-

hernega Slovenca in Slovana, skušajo nekateri reakcionarji in protiljudski elementi to ljubezen naših narodov do primorskega ljudstva izkoristiti v svoje podle namene, da bi omajali na vprašanju Trsta zaupanje ljudskih množic v ljudsko oblast, v FLRJ. Oni pomenljivo prišepetavajo: »Trst, Primorska bi postali naši, če bi Jugoslavijo zastopal kralj Peter in njegovi diplomati.«

Del protiljudske duhovščine agitira zato, da se mednarodne mirovne konference udeležijo predstavniki Vatikana, češ, da se bodo oni edini zavzeli za pravično rešitev tržaškega vprašanja. Nekateri grede pa celo tako daleč, da izjavljajo, da je boljše, da postane Trst italijanski, kot pa komunističen.

Na poslednjo parolo ni potrebno dati nobenih pripomb: vsak otrok v Jugoslaviji je znal to razumeti za odkrito izdajo naših narodov. Nevarnejši in bolj premeteni sta zgoraj omenjeni paroli, ki se navidezno odevata v rodoljubno obleko.

Tu je treba poudariti, da je bivša monarhija v Jugoslaviji že imela priliko reševati vprašanje priključitve Trsta in Primorske k Jugoslaviji že l. 1920 in 1924, ko se je sklepala mirovna pogodba z Italijo, da pa je takrat izdala interese naših narodov in zabarantala Trst in Julijsko Krajino, zato da bi lahko nemoteno izkoriščala naše delovno ljudstvo. Takratni jugoslovan, zunanji mi-

nister Ninčič je ob priliki odstopanja Reke Italiji izjavil »Italija nam je v zameno obljubila, da ne bo več podpirala Bolgarov in Hrvatov.«

Kar pa se tiče Vatikana, slovenski narod dobro pomni, da ni niti enkrat dvignil glasu proti fašizmu, ko se je pretakala kri neštetihi katoličanov Slovencev in drugih, da bi s svojim vplivom preprečil zločine in pobijanje ljudi, ki so zakrivali samo to, da so ljubili svoj narod in svobodo. Nasprotno pa je Vatikan takoj, ko je bil poraz fašizma očividni, nastopil s propagiranjem »usmiljenega miru«, miru, ki bi pustil povzročitelje krvavih zločinov nezakazane in jim s tem dal potuho, da se ponovno pripravljajo na krvave pobude. In takšnim dobrotnikom in diplomatom, ki so v času NOB zasadili nož v hrbet našemu ljudstvu, naj bi zopet izročili svojo usodo v roke? Zastopniki takšnih teorij ne morejo biti prijatelji našega ljudstva. Zato ni slučajno, da jih širijo baš isti ljudje, ki so dolga desetletja pili znoj in kri našega ljudstva.

Slovenski narod je zaupal v najtežjem trenutku svojo usodo Osvobodilni fronti, ki je to zaupanje tudi opravičila s tem, da je v skupni borbi z ostalimi narodi Jugoslavije priborila svobodo, neodvisnost in pogoje za srečnejše življenje našim narodom. Pot, po kateri je vodila narod Osvobodilna fronta, je bila prava pot. Zato so naši narodi z LF na čelu, skupno s SZ in ostalimi narodi borijo zato, da bo v mednarodnih odnosih zmagala odkrita beseda in pravica nad »tajno« diplomacijo, ki je ljudstvu za hrbtom barantala in mešetarila z njegovo usodo. In takšna pravica bo zmagala.

Statistični popis kmetijskih posestev

Te dni se po vsej državi vrši popis kmetijskih površin, ki ga je odredil Državni statistični urad in ga izvajajo statistični in kmetijski okrajni referenti preko ožjih ali širših komisij, ki jih sestavijo krajevni ljudski odbori. Do popisa je prišlo iz naslednjih razlogov:

Naša celokupna površina zemlje je razdeljena na katastrske občine, ki so bile po površini točno izmerjene. Izmerjene so bile tudi posamezne kmetijske kulture vsake katastrske občine, in sicer posebej površine njiv, vinogradov, sadovnjakov in vrtov, travnikov in pašnikov ter gozdov. Zadnja točna meritev teh površin je bila izvedena pred več kakor tridesetimi leti. Pozneje so se sicer vršile tu in tam ponovne meritve, vendar ne povsod in ne sistematično. Zato, zlasti pa še glede na dejstvo, da so se izvršile med okupacijo velike spremembe glede površin posameznih zemljiških kultur, podatki zemljiškega katastra ne ustrezajo več dejanskemu stanju. Vemo, da je bilo veliko dotičnih sprememb med okupacijo, zlasti n. pr. v izseljeniškem pasu, kjer so opustili mnogo vinogradov, pa tudi na Štajerskem, Gorenjskem in drugje.

V enem kraju sicer morda spremembe niso tako velike, da bi se to zdelo komu pomembno. Toda nekaj stotin kvadratnih metrov ali arov na enem kraju, nekaj stotin v sosednjem kraju, pa še drugje, vse to seštetu, pa da pomembne spremembe pri nekaterih kulturah, s katerimi je treba računati. Vsi vemo, da smo, kar se tiče žita, v veliki večini navezani na uvoz; le nekateri naši okraji so tako žitorodni, da pridelajo dovolj za svoje potrebe in morda še kaj oddajo. Za nas je nadalje zelo važno, da vemo, koliko vina pridelamo, ker naše vino izvažamo; isto velja za sadje, industrijske rastline (hmelj) itd. Prav tako je treba vedeti, če so bile kje pod vplivom kmetijske politike okupatorjev uvedene nove zemljiške kulture in v kakšni meri.

Tudi v stari Jugoslaviji so delali slične popise, in sicer vsako leto. Občinski tajniki so vpisovali površine posameznih kultur v obrazce. Po večini so leto za letom vnašali iste podatke, samo da so delo odpravili.

Danes stojimo na eni strani pred dejstvom, da so bile v zadnjih letih velike spremembe in da je naše kmetijsvo med vojno v nekaterih krajih zelo trpelo in je potrebno na splošno temeljite obnove. Drugič pa hočemo poznati resnično stanje, da bomo na podlagi resničnih podatkov o tem, kaj imamo, česa nimamo in kaj potrebujemo, zgradili načrt, gospodarski načrt, na katerem bo temeljila vsa naša kmetijska politika, ki mora stremeti za povzdigo našega kmetijstva.

Najbolje bi bilo seveda, če bi prišli geometri in vso zemljo izmerili. Toda to je ogromno delo. Danes nimamo niti dovolj strokovnih moči, niti denarja, ki bi ga zahtevalo tako veliko delo.

Zato se je Državni statistični urad odločil za drugo pot. Za vsako katastrsko občino se sestavi komisija, ki jo (Nadaljevanje na drugi strani)

OBNOVIMO CELJE

Ob prvi polovici trimesečnega tekmovanja za obnovo Celja

Polovica tromesečnega tekmovanja za obnovo Celja je za nami. V našem listu smo zadnjič prinesli poročilo oziroma bilanco vsega opravljenega dela v mesecu maju, ki je bil prvi mesec tekmovalnega tromesečja.

Ob tej priliki prinašamo zopet nekaj števil in to za prvo polovico našega tekmovanja za razdobje poldruga meseca. V tem času je bilo napravljeno 18.390 delovnih ur v vrednosti 187.217 din. Vrednost prevozov s tovornimi avtomobili, traktorji in vozovi znaša din 97.114.— V »Fond za obnovo« je bilo vplačanih 120.917 din prispevkov.

Kaj je bilo napravljenega?

S kakimi vidnimi rezultati se ne bi mogli pokazati. Pred nami stoji še delo za gledališče, za katerega se sedaj izpopolnjujejo načrti, prav tako se pripravljajo načrti za letno gledališče v parku. Razen precejšnje udeležbe pri »Tednu cest« in opravljenega dela na cestah, je bil očiščen mestni park vse nesnage in se sedaj vrača v predvojno lepoto. Poleg tega so se odstranjevale ruševine na najbolj perečih mestih in vršila zasilna reševalna dela na teh stavbah.

Padanje udeležbe in s tem števila delovnih ur

Rekli smo, da nas je začetek prehitel, ker nismo organizirali prostovoljno delo bolj hitro in smo s tem zgubili precej na delovnih urah, tistih prostovoljnih

delavcev, ki so se odločili za delo. Vendar pa ni bila faktilna izguba tako znatna, kakor bi bilo misliti, ker ne pridejo na delo vsi najavljeni prostovoljci. Tako je n. pr. za vsak dan razen sobote najavljenih po 150 in še več udeležencev, pride pa jih komaj kaka polovica ali pa še to ne.

V »Fond« prihaja vedno več prispevkov

Med sindikalnimi podružnicami je mnogo takih, ki so se obvezale, da bodo njeni člani raje plačevali svoj prispevek v denarju. Ti prispevki se zbirajo v »Fond za obnovo«. V ta »Fond« prihaja vedno več prispevkov. Tako je n. pr. v tednu od 3. junija do 9. junija prišlo skoraj 50.000 din, medtem ko je teden prej prišlo 23.906 din. Za doseg večjega efekta dela je primernejše, če dobimo v ta »fond« več denarja, kakor pa prostovoljno delo samo. Z denarjem bomo zaposlili razne potrebne delavce težake in neobhodno potrebne specialiste, ki jih bomo izbrali med brezposelnimi ter nabavili potreben material, ki ga drugače ne bi mogli dobiti. Druga prednost denarnih prispevkov je v tem, da lahko po potrebi zaposlimo in kadar je čas za to, odgovarjajoče število delavcev, medtem ko moramo uporabiti prostovoljne delavce tisti trenutek, ko pridejo na delo brez ozira na čas, primernost in sposobnost udeležencev.

Sedaj smo na polovici našega tekmovanja. Preostaja nam še mesec in pol časa za delo. Pokažimo v bodoče več

elana, da bo uspeh večji, kakor je bil doslej. Pritegnimo na delo obnove vsakega državljana!

Teden od 10. do 16. junija 1946

Sindikati so imeli v tem tednu 113 udeležb s 373 delovnimi urami. Delali so v mestnem parku, kjer so nasipavali novo cestišče z materialom iz zaklonišč. Razplanirano je bilo 50 kub. metrov materiala. Motorni vozili (tovorni avto in traktor) sta napravila 12 ur vožnje. Iz fonda za obnovo je bilo plačanih 60 delovnih dni s 490 urami. Ti delavci so vršili sledeča dela: podiranje ruševin in zasilna popravila v Zidanškovi ul. (hiša Špeglič), popravila in sejanje peska na Slomškovem trgu (stara gimnazija), postavitve odra v »Celjskem domu« (na stolpu), popravilo strehe na stavbi na Šlandrovem trgu 3.

Vrednost delovnih ur in prevozov v tem tednu je 11.478 din. V »Fond za obnovo« je v tem razdobju prišlo din 11.188,50.— Napram prejšnjemu tednu je v tem tednu opaziti padec prostovoljnih ur oziroma prostovoljnih udeležb. To pa zaradi tega, ker je bil v ponedeljek praznik in ker v petek niso udeleženci sindikatov prišli na delo. Nadalje je opaziti, da se prijavlja mnogo več, kakor pa jih v resnici pride na delo. Delno je vzrok, da nekateri raje plačajo te ure, toda kljub temu je precej takih, ki ne pridejo ali pa ne morejo priti na delo.

sestavljajo nekoliko članov. V tej komisiji naj bodo predvsem člani krajevnih kmetijskih odborov, preizkušeni kmetje in drugi ljudje, ki so v kraju domačini ali pa že dolgo prebivajo tam, ki poznajo razmere in spremembe zadnjih 30 let iz lastne izkušnje ali od svojih staršev in ki bodo vedeli povedati, v kakšni meri se je razmerje posameznih zemljiških kultur v dotičnem kraju spremenilo. Vedeli bodo, da je bil marsikje pašnik morda pretvorjen v travnik, travnik v njivo, njiva v vinograd, pašnik v gozd ali narobe. To bodo ugotovili in bodo po svoji najboljši vednosti preračunali svoje ugotovitve v ustrezaajoče številke. Prav tako bodo vedeli, ali se morda goji več pšenice kakor nekoč, ali pa se je umaknila krompirju, lanu, sončnicam in podobno.

Tako bo mogoče v grobem za celoto, ne za posameznika, izračunati razmerje posameznih kultur med seboj, preračunati, koliko bo treba za Slovenijo pripraviti žita iz Vojvodine in Banata, koliko bo lahko na drugi strani oddala Slovenija krompirja, morda industrijskih rastlin, koliko bo pridelala sadja za izvoz itd. Vse to je nujno za pravilno in načrtno kmetijsko in trgovinsko politiko.

Ponavljamo, popis se vrši za celotno površino kakastrske občine, ne poimenovalno po posestnikih. Zato je popolnoma odveč vsak strah, ki bi se morda kje pojavil, da bo temu popisu sledil odvoz česar koli, ker ne bo nikjer označeno, koliko je zasadil in koliko ima tega ali onega vsak lastnik posebej.

Ponekod se ljudje sprašujejo, zakaj vendar toliko popisov zdaj po vojni. To je popolnoma razumljivo. Veliko starih arhivov je bilo uničenih, med vojno je bilo ogromno sprememb vseh vrst. Zdaj pa je treba začeti z vsem na novo. Ničesar ne moreš začeti, če ne veš, kaj naj vzameš v roke. In ničesar ne moreš uspešno izvršiti, če ne veš, s čim razpolagaš in kaj hočeš doseči. Potrebe obnove in gospodarskega načrta nam narekujejo, da se nujno dokoplujemo do tistih osnovnih podatkov, na katerih bomo gradili naprej.

Zato je važno dvoje: da so ti podatki, ki jih dobimo, točni, resnični, ker le tako gradimo na trdnem temelju; drugič, da prodre med naše ljudstvo zavest, da danes ne iščejo od njega podatkov sovražniki ljudstva. To je oblast ljudstva samega, ki ga vprašuje to in ono. Ta oblast pa bo storila vse, da bo delo vsem v korist in v prid.

Preprečitev gozdnih tatvin

Gozdni posestniki, zlasti v okolici industrijskih mest, pa tudi iz podeželja, ob večjih krajih se pritožujejo, da posamezniki sekajo in kradejo predvsem mlado drevje, največ smreke, ali obsekavajo in lomijo veje za pridobivanje zelenja, bodisi za domače potrebe, ali za prodajo in za razne prireditve ali proslave.

Zaradi tega bodo Okrajni LO ter državne gozdne uprave pojačale gozdno čuvajsko službo kakor za zasebne, tako za državne gozdove, ter daljne takšne prijave dosledno preiskovale. Gozdni čuvaji bodo v ta namen s čestim občasnim naziranjem na kraju sečenj ugotovili upravičenost sečnje in vsako nezakonito dejanje v tem pogledu nemudoma prijavili pristojnim ljudskim oblastvom zaradi kaznovanja, v kolikor bi ne bila za dejanje pristojna sodišča.

S takim ravnanjem delajo posamezniki škodo ljudski skupnosti v gozdovih, ki bodo komaj zmogli potrebe obnovenih nalog. Opozarjamo na kazenske predpise zakona o gozdih, in na nepopustljivo strogost ljudskih oblasti v pogledu izvajanja gozdno-gospodarskih in gozdno-kazenskih predpisov.

Kmetijski oddelek
Okrožni LO Celje

Celje in njegovo električno omrežje

Z napredkom elektrotehnike in vzporedno s takratno elektrifikacijo, se je mesto Celje l. 1911 elektrificiralo. Takrat je bila določena napetost omrežja 120-220 voltov. Nekaj let kasneje se je pa ta napetost iz tehničnega in gospodarskega vidika povsod izkazala kot skrajno neprikladna in že l. 1923 srečamo večje število elektrarn, ki so stara omrežja preuredile na novo normalizirano napetost 220-380 voltov. Danes je v vseh zastarelih omrežjih to zelo potrebno iz sledečih tehničnih in gospodarsko-ekonomičnih razlogov:

Vse izgube na toku in padec napetosti se zmanjšuje pri tej normalizirani napetosti na približno eno tretjino v primeru s sedanjo napetostjo. Iz tega sledi manjša poraba bakra, kar je važno pri današnjem pomanjkanju, posebno pri novogradnjah prostih vodov in hisnih instalacijah. Nadalje je možno pri istih izgubah dvakrat ali celo trikrat daljše izpeljati napeljave in s tem se tudi število transformatorskih postaj zmanjša na eno tretjino in tudi več. Stara napetost zahteva mnogo več transformatorskih postaj, kar podražuje celotni obrat pri vzdrževanju in zaradi izgub na praznem toku, katere naraščajo s kvadratom toka, kar neizprosno zahteva vsak transformator. Vse te izgube, katere dosežejo znatne vrednosti, morajo biti razumljivo tudi plačane.

Ker se je že povsod uveljavila normalna napetost 220-380 V, izdelujejo vse tovarne tudi različne porabljivce za to napetost. Z velikimi težočami se morajo nabavljati razni električni motorji, žarnice in ostali aparati za staro in ne-normalno napetost. Vidno se to opaža zlasti pri vseh medicinskih aparatih. Jasno je, da nudijo eletro-trgovine svojim odjemalcem vse potrebščine in električne porabljivce za normalno napetost po nižjih cenah in v dosti večji izbiri.

Tako smo spoznali v glavnih oblikah prednosti poenotene napetosti 220-380 voltov, katere so vodile oziroma dale pobudo za preureditev skoraj vseh zastarelih omrežij v LRS. Sedaj pa želimo opozoriti še na nevarnosti, katere imamo z zastarelo napetostjo med redkimi še v mestu Celju.

Ker imamo pri tej napeljavi velike izgube, nam pade napetost od zaželenih 120 voltov, za katero so grajeni naši porabljivci, na 90 V in večkrat celo na 80 V. Ker se pri tej napetosti žarilna nitka žarnice, katera je zgrajena na 120 V premalo razžari, daje žarnica kvečjemu 30 odstotkov onega svetlobnega toka, katerega bi morala oddati pri normalni napetosti 120 V. Izguba 70 odst. svetlobnega toka nikakor ni v skladu s 25 odst. energije, katere nam števec zaradi padca napetosti manj zabeleži. Iz tega je razvidno, da je sleherni konzument oškodovan in plača za razsvetljavo dosti več, kot bi plačal, ako bi imeli normalno napetost, pri kateri bi bile izgube minimalne.

Tudi radio-aparati in električni motorji zaradi velikega padca napetosti odpovedujejo svojo poslušnost.

Ker ima že tudi okolica Celja normalno napetost 220-380 V nastajajo neprijetnosti na mejah obeh napetosti. So primeri, da nepoučen kupec kupi žarnico, katera takoj ob priključku pregori, ker je bila za 120 V napetost, ali pa v nasprotnem primeru sploh ne oddaja svetlobe. Preseljevanje iz mesta v okolico ali iz okolice v mesto ter drugih krajev v Celje razburja in preseneča nič hudega slutečega preseljevalca. Ob takih prilikah se sigurno uniči mnogo žarnic, ako pa ima nesrečni preseljenec še večjo smolo se isto zgodi tudi z radio-aparati ali s kakšnim drugim gospodinjskim aparatom. Takšna popravila so danes zelo pogosta ter draga, v nekaterih primerih pa danes zaradi pomanjkanja materiala neizvedljiva.

Že pred leti so podeželske občine uvedle normalno napetost 220-380 V na primer Zalec in Sv. Pavel pri Preboldu. Jasno je, da bo starodavna napetost morala tudi v Celju izginiti ter bo z njeno likvidacijo poslednja zastarelost elektrifikacije v LRS odstranjena.

DES gotovo ne bodo dopustile, da bi še nadalje ostala ta negospodarska napetost in bi bilo potrebno, da se DES za zadevo čimpreje zanimajo. Ni potrebno, da se izvrši vsa preureditev naenkrat, treba je zaenkrat samo izdelati načrte po katerih bi se ta zamisel dokončno vsaj v nekaj letih uresničila. Treba je samo dobre volje ter se intenzivno poprijeti tega dela. Če upoštevamo, da bi se sestavni deli odpadlih transformatorskih postaj lahko uporabili pri novogradnjah zlasti danes, ko je občutno pomanjkanje električnega materiala, a izgube, katere predstavljajo sedaj visok odstotek celotnega letnega konzuma mesta Celja (okrog 1.500.000 kWh) bi se znatno zmanjšala, tako da bi se delni stroški za preureditev omrežja že na ta način v najkrajšem času krili. Pri tem je treba tudi upoštevati, da je morala elektrarna odklanjati nove priključke zaradi premalih presekov žic ter bi tudi to pri preureditvi odpadlo, ker bi preseki žic pri normalni napetosti predstavljali še precejšnjo rezervo za nove priključke.

Vsi odjemalci žele spremembo za gospodarstvo prikladnejše napetosti električnega omrežja.

S sigurnostjo računamo, da se bo obratno vodstvo z delavstvom potrudilo izvesti to izpremembo kot da tekmuje za prvomajsko tekmovanje.

O SOCIALNEM FONDU OF

Na pobudo Izvršnega odbora OF Slovenije je bil ustanovljen »Socialni fond OF« z nalogo, da koordinira in kontrolira vse nabiralne akcije v okviru OF. Uprava tega fonda bo dajala tudi pobudo za ustanavljanje patronatov in drugih socialnih ustanov.

Po statutu, ki ga je izdal tozadevno IOOF, se je osnoval pri Okrajnem odboru OF Celje-mesto poseben odbor iz vrst zastopnikov množičnih organizacij, ki bo upravljal fond in vodil nabiralne akcije.

Izmed nalog, ki jih ima uprava fonda, so važne naslednje: da s pomočjo množičnih organizacij zbira pri socialno čutečih ljudeh redne mesečne prispevke in organizira denarne in blagovne nabiralne akcije, da sprejema darila namenjena »Socialnemu fondu«, da daje pobudo za ustanavljanje patronatov, socialnih ustanov in predvsem dnevnih zavetišč. — Za vsako nabiralno akcijo krajevne uprave socialnega fonda OF, mora dati dovoljenje nadrejena okrajna, a tej, nadrejena okrajna uprava socialnega fonda; slednji pa da dovoljenje za izvedbo take akcije »Uprava socialnega fonda OF« pri IOOF Slovenije. — Pri zbiranju in upravljanju sredstev za ta fond velja načelo javnosti: nabrana sredstva in njih razdeljevanje bo objavljeno v časopisju ali na krajevno običajen način.

Vsem množičnim organizacijam okrajna Celje-mesto je prepovedano kakršno koli zbiranje prostovoljnih prispevkov za socialne namene brez predhodne odobritve uprave »Socialnega fonda OF« pri okrajju Celje-mesto. S to evidenco se bo vršila kontrola nad terenom, tako da se ne bodo dogajali več slučajni, da bi se vršilo na terenu več akcij istočasno, v istem območju. Tudi smotrna razporeditev zbiranja bo možna po tem načinu. — Krajevne uprave »Socialnega fonda OF« dobe vse potrebne informacije o organizaciji in delovanju uprav na prosvetnem odseku Okrajnega LO Celje-mesto.

Poročilo okrajnega odbora AFŽ

Okrajni odbor AFŽ, skupno z vsemi krajevnimi odbori AFŽ, je prevzel patronat nad dečjim domom na Ljubljanski cesti. Omenjeni krajevni odbori so se obvezali redno mesečno prispevati gotovo vsoto, in sicer: Čret 1000 din, Zavodna 500 din, II. četrt 1200 din, III. četrt 2500 din, Gaberje 2000 din, Dolgo polje 1000 din, Sv. Jožef 500 din, IV. četrt 1000 din, I. četrt 1000 din, Breg 200 din.

Izven tega dajejo razni krajevni odbori tudi živež, zelenjavo, mleko itd. Do danes smo oddale v Mestno blagajno (social. skrbstvo) skupaj 14.918.50 din. Ostali krajevni odbori se še niso izjavili, koliko bodo prispevali, je pa akcija v teku.

Prispevki za počitniški dom

Za počitniško zdravstveno kolonijo, ki jo prireja okraj Celje-mesto, za sto zdravja in okrepitve potrebne mladine, na gradu Grmovje pri Vel. Pirešici, so doslej našli razumevanja naslednji darovalci: Nabavno-prodajna zadruga v Celju je prispevala 15.000 din, Ljudska posojilnica v Celju 5000 din in trdka Ivan Rebek 3000 din. Imenovanim darovalcem se odbor za počitniške kolonije najlepše zahvaljuje.

Ali nismo lokal-patrioti

Naš KLO Teharje ima osem vasi, teren je različen — ravnine in hriboviti predeli.

V tednu cest smo popravljali tudi naše ceste in poti. Pokazalo pa se je, da so še ljudje, ki ne poznajo besede »skupnost«. Saj so popravljale vse vasi le svoja pota, ne pa da bi se bili združili in delali skupno. Tako niso predeli v hribih, ki imajo manj prevoznih sredstev in ceste bolj pokvarjene, prišli do željenega uspeha. Ko je eden tovarišev to omenil, je dobil odgovor: »Vsak zase! — Saj mi tam ne vozimo.«

Če bi bili vsi tega mišljenja, ne bi se gradila naša mladinska proga, na katero gleda ves svet, ne bi nikdar imeli svoje države, kot jo imamo danes.

Gasilska četa v Šmartnem v Rož. dol.

Ze spomladi je bila v Šmartnem ustanovljena gasilska četa, ki je s svojim dosedanjim delom pokazala, da bo po izvežbanju žela lepe uspehe. Četa šteje okrog 25 mož. S svojo organizacijo in aktivnostjo je gasilska četa napredovala toliko, da si je nabavila lastno motorko. Nekaj denarja bo prispevala država, drugo pa mora gasilska četa zbrati sama. Pomagali bodo tudi kmetije.

Dne 23. junija bo priredila gasilska četa v Šmartnem veselico, na katero vabimo vse. Čisti dobiček bo namenjen nabavi motorke.

Konferenca predsednikov in odposlancev KLO Konjiškega okraja

V sredo, dne 12. junija so se zbrali v dvorani Mladinskega doma tajniki, predsedniki in poslanci vseh krajevnih LO iz našega okraja. Namen konference je bil, da se jih seznanijo s pomenom in pravilno tehnično izpolnitvijo davčnih prijav. Tov. Vesel iz okrožnega finančnega oddelka je v poljudnih besedah nakazal potrebo plačevanja davkov, napake ki so se tu in tam pojavljale pri plačevanju istih, obrazložil smisel letnega proračuna, točno razjasnil, kako naj se izpolnijo te davčne prijave in kdo vse jih naj izpolni. Razvila se je debata, v kateri se je vsem razjasnilo, kar je bilo nejasno.

Tovariš kmetijski referent je obrazložil, zakaj se bo vršil in kako naj se izvrši popis posejane zemlje z raznimi kulturami. Povdaril je, da naj v ta namen praša predvsem starejše ljudi, ki bodo vedeli, kako so se spreminjale kulture, ker imamo še staro katastrsko stanje in je sedaj dosti izprememb.

Okrajni mladinski pevski festivali

Dolga štiri leta je bila Rogaška Slatina mrtva. Mrtvi so bili naši in vaši domovi, mrtve naše vasi in polja, ker je v njih zamrla slovenska pesem. Namesto veselega petja je ječalo trpljenje, so tekle solze in kri.

Koliko ponižanja in gorja je pretrpel naš narod, koliko strašnih borb in krvavih žrtev je bilo treba, da lahko danes zopet mogočno doni naša prelepa slovenska pesem!

Mi mladi pionirji bomo zvesto ljubili in gojili našo pesem, ki nam bo dajala moč in veselje do dela, nas krepila v težavah, nam jeklenila voljo in nas dvigala k soncu in lepoti.

S pridnostjo svojih rok, z močjo svojega znanja, z bogastvom in sijajem naše pesmi bomo obnovili našo domovino, jo gradili in utrjevali njeno moč in njen sloves, da bo postala zares lep, bogat, napreden in srečen dom srečnih ljudi.

Tako je pozdravil učenec slatinske šole mlade pevce, ki so prišli kljub dežju po dve in pol ure daleč, brez dežnikov 16. t. m. v. Rogaško Slatino, da zapojejo nekaj naših pesmi.

Mladinski zbori iz Ponikve, Šmarja p. Jelšah, Rogaške Slatine (osnovna šola in gimnazija) ter sv. Križ so nam zapeli vsak po dve oziroma tri pesmi. Vsi zbori so pesmice prav lepo in čisto podali in mladi pevci so želi obilo priznanja za svoja izvajanja. Posebno so ugajale narodne pesmi, izmed teh pa najbolj one, ki jih je tov. Ferlinc Boris zapisal v Kostivnici ter sam harmoniziral. Tem pevcem so se v skupnem petju pridružili še zbori iz Sladke gore, Podčetrtna in Rogatica. Mogočno je zadržala v dvorani iz 500 mladih grl slovenska pesem, kateri so sledile še dve partizanske pesmi in dve narodni. Vse pesmi so zapustile v otrocih in poslušalcih nepozaben vtis.

Zbrane pevce je v imenu prosvetnega oddelka okrožnega ljudskega odbora pozdravil tov. Rom in se zahvalil njim ter učiteljem-pevovodjem za ta lepi koncert, poudarjajoč koliko truda in ljubezni je bilo potrebno za dosego istega. Mladim pevcem je položil na srce lepo pesem, ki naj v bodoče zopet odmeva po naših hribih in dolinah, ter vsemu svetu kaže, da prebiva tu slovenski rod.

Omeniti moramo, da je bil koncert izredno slabo obiskan.

Niti starši slatinskih otrok niso prišli, da bi slišali lepo petje svojih malč-

kov, manjkali so pa tudi ljudje, ki bi sicer morali biti navzoči. Čudno se nam zdi, da so steklarji, čeravno so vedeli, da bo koncert, priredili istega dne izlet in odpeljali celo na ta izlet svoje otroke-pevce.

Istega dne popoldne se je vršil okrajni mladinski koncert v Šoštanj. Tudi na tem koncertu je nastopilo okrog 500 pevcev. O tem koncertu bomo poročali pevcem. Opozarjamo pa že sedaj na veliki okrožni mladinski koncert v Celju, ki bo 29. junija. Tu se bodo zbrali vsi mladi pevci iz okrožja in nam zapeli najprej po okrajih. Nastopilo bo 6 zborov od 400 do 700 pevcev. Vsi pevci — 3000 po številu — pa nam bodo zapeli skupno 4 pesmi. To bo prva in edinstvena prireditev take vrste v Sloveniji. Opozarjamo, da se ljudstvo v čim večjem številu te prireditve udeleži. Dovoljena je četrtinska vožnja za pevce in polovična za vse posetnike tega koncerta. Legitimacije za znižano vožnjo, ki velja od 28. do 29. junija za potovanje v Celje in od 29. junija do 1. julija za povratek, se bodo dobile pri upraviteljih vseh šol.

Udarniško delo Zabukovške mladine

Dne 13. junija se je na rudniku v Zabukovci ustanovilo fizkulturno društvo.

Med veselo razpoloženo mladino je bila sprožena prva misel — z vsemi močmi pristopiti v pomoč Planinskemu društvu, podružnica v Trbovljah, da tudi mi pokažemo smisel in zanimanje za obnovo počitniškega doma na Mrzlici.

V nedeljo 16. junija smo se zbrali ob pol 4. uri zjutraj in krenili na Mrzlico. Ob 7. uri smo prišli do očke. Tovariši iz Trbovlj so nas že čakali. Javili smo se predsedniku Trboveljskega planinskega društva. Pri delu smo se menjali, tako da smo vsi izkusili težja in lažja dela. Zbirali smo iz ruševin drobce opeke, zemljo in prah smo odnašali na nosilnih vstran, na zato določeno mesto. Tovarišice iz Trbovelj so mešale cement s peskom in vodo. Tudi tu smo jim pomagali. Ob pol 12. uri je bil prostor očiščen. »Dosti je! Mnogo in lepo ste napravili!« je dejal predesnik PD.

Iz stenčasa „Kajuhove brigade“ na mladinski progi

Počasi se dviga slovenska trobojnica kvišku. Iz mladih grl brigadir in brigadircev Celjske delovne brigade doni pesem slovenske zemlje. Na vrhu je — ponosno plapolala v jutranjem vetriču in naznanja daleč na okrog: »Kajuhovci« so naredi. Zasijal je novi dan. Ti dnevi, ki sedaj ginejo, so največji dnevi našega življenja, doba prekaljevanja naših moči, gradnja »Mladinske proge«.

Voljno je; sledi mladinski sestanek. Komandir pregleduje svojo beležko, v katero je tekom tedna zapisoval vse napeke in dobre strani. Danes ima ta sestanek čisto poseben problem: dokončno rešiti vprašanje funkcionarjev, njihovih dolžnosti in pravic. Ze prejšnji večer je pozno v noč premišljeval o tej stvari. Opazil je, da se v zadnjem času slišijo različne opazke med mladino. Sedaj jim hoče razložiti.

Stopil je prednje, mladinec kakor oni, samo njegov obraz izdaja, da ima jasno načrtano pot. Cela njegova postava izdaja to. Začel je: »Tovariši in tovarišice! Zbrali smo se danes tukaj, da bi rešili vsa ona vprašanja, o katerih si še nismo na jasnem. Hočemo se pogovoriti o naših dolžnostih in pravicah.

Mi smo tukaj na delovni akciji. Živimo v skupnosti. Vodstvo smo si izvolili sami. S tem, ko smo si ga izvolili, smo se prostovoljno podali, da izvršujemo njegovo povelja. Opažam med vami nepravilno pojmovanje delovodstva in njegove odgovornosti. Ne znate se odločiti, da bi enkrat gledali drugače, kakor pa iz svojega ozkega kroga. Tedaj boste spoznali, da je marsikatera vaša opazka neumestna in da vodi do še večje napeke, ki povzroča razkroj naših delovnih enot. Čas je, da se otresemo teh napačnih pojmovanj, v pogledu podajanja kritike od našega najmanjšega funkcionarja navzgor in med nami samimi. Upirajmo se samo na zdravo kritiko, ki naj bo res v korist celi skupnosti. Komur smo dali zaupanje pri volitvah, mu dajmo tudi zaupanje pri izvrševanju dela.«

Nikdar še ni četa tako iz duše pela, kakor sedaj, ko je po tem sestanku odkorakala na delo. Žarečih lic in svetlih oči so se zagreblili v zemljo in zvečer je dejal inženjer Bojanu: »Nikoli še niste toliko naredili! Čestitam vam!« Bojan pa je samo nemo stegnil roko in pokazal na svojo četo. »Njej gre hvala!«

Lahkoatletski nastop na stadionu FD Olimpa

Sodelovalo je 127 tekmovalcev in tekmovalk 19 društev iz Hrvaške in Slovenije

V četrtek dopoldne je bil stadion FD Olimpa prizorišče lahkoatletskih tekem, kakršnih že dolgo vrsto let ne pomnimo. Okoli 130 pripadnikov obojega spola te lepe fizkulture panoge in društev širom Slovenije in bratske Hrvatske je na prireditvi prve te vrste po osvoboditvi pokazalo sadove osnovnega načela naše nove fizkulture, množičnosti. Zelo razveseljivo dejstvo je, da so ravno podeželska fizkulturna društva iz našega okrožja dosegla zadovoljive uspehe, kar je dokaz, da si fizkultura, to prepotrebno udejsvovanje naše mladine, krepko utira pot na podeželje. In še nekaj. Ako se spomnimo predvojnih tovrstnih prireditev, lahko takoj ugotovimo razen velikanskega porasta števila tekmovalcev sedaj napram takratnim prireditvam, še dejstvo, da na predvojnih lahkoatletskih mitingih so le redko kdaj sodelovale tudi ženske. Četrtekova prireditev je pokazala povsem drugačno lice: veliko število deklet se je kosalo med sabo v tekih, metih in skokih. Pri tem pa so pokazale tako spretnost, na primer pri teku na 80 m zapreke, da so žele pri gledalcih občudovanje. Uspehi in število nastopajočih deklet obeh celjskih fizkulturnih društev je dokaz s kakšno voljo in ljubeznijo so se mero-dajni činitelji obeh društev vrgli na dvig popularizacije ženskega udejstvovanja v športu in fizkulturi, ki je bilo do sedaj rak rana našega pokreta. Danes so enoletni naporji že kronani z vidnimi uspehi, saj obe celjski društvi vodita i po številu i po kakovosti izidov svojih tekmovalk poleg Subotičank v Jugoslaviji.

Nič manj razveseljivo dejstvo od množice nastopajočih in kakovostnih izidov je veliko zanimanje gledalcev za to fizkulturno panogo. Do sedaj smo mislili, da ima samo nogomet svoje pripadnike; ta uspeli miting je s približno 600 gledalci, kar je za naše prilike kar

lepo tudi za marsikatero nogometno tekmo, dokazal, da postaja lahka atletika popularna tudi pri gledalcih in je tako prireditev tudi v tem pogledu popolnoma uspela. Žal se vsi ti gledalci niso pokazali dovolj disciplinirani ter so uhajali na borišče ter tako ovirali reden potek prireditve. Precejšnjo krivdo na tem pa nosi tudi prireditelj, kajti rediteljska služba je popolnoma odpovedala.

Od izidov bi omenili izvrsten izid Posinekove (FD Olimp) v teku 80 m čez zapreke za ženske 14,7. V teku 400 m za moške si delita prvo mesto s časom 53,1 Mariborčan Kolarič in Ljubljčan Novak, dočim je Črepinšek (FD Olimp, Celje) dosegel s časom 53,8 peto mesto. V teku 100 m za ženske je zmagala Alma Butja (FD Teharje) v 14 sekundah. Pripadnik JA Ceraj je zmagal na 5000 m v izbornem času 16:07,1 pred Mastnom (FD Železničar, Mb.) 16:33,3; tretji je bil Štajner (FD Olimp) s še vedno dobrim časom 16:48,1. Skok v višino je prinesel zmago Zagrebčanu Marčelji s 170 cm. Isti tekmovallec je zmagal tudi v metu diska (38,20) in krogle (12,55). Po dolgem času smo imeli priliko videti nastopiti ing. Stepišnika v metu kladiiva; vrgel ga je 44,21 m. Na 800 m je zmagal Oberšek (FD Svoboda, Ljubljana) v 2:02,4, na 100 m pa Vincijanović (FD Akademikar, Zagreb) v 11,09. Odlični izid v skoku v daljino je dosegla Šumakova iz Ljutomer. Skočila je 4,73 m. Pri moških je v isti panogi zmagal Zagrebčan Vincijanović 6,41 m.

Pri skoku v višino za ženske so kar tri tekmovalke preskočile 135 cm, vendar je zmagala Kovačeva iz Konjic. Žensko štafeto 4 krat 100 m je zmagal FD Olimp, Celje v prav dobrem času 58,0 sek., moško pa FD Mladost iz Zagreba v 46,7 sek.

Dapis iz Zreč

Zreče, prijazna vas na vznožju Pohorja ni dosti znan kraj v Sloveniji, bolj pa so znane po vsej državi zreške sekire, katere izdeluje poleg drugega orodja tukajšnja tovarna Štajerska želez. industrijska družba.

V osvobodilni borbi so igrale Zreče daleč na okrog vidno in važno vlogo. V Zrečah je bil rojen mladi Pohorski junak Vinter Boris, ki je padel še ne 20 let star kot komandant Šlandrove brigade spomladi leta 1945 v Tuhinjski dolini. Pod njegovim vodstvom je bila leta 1943 zažgana tovarna in uničena švabska postojanka na občini in župnišću. V številnih akcijah je zadajal švabom in njihovim pomagačem udarec za udarcem. Ponosni smo nanj. Mladina je sklenila, da mu postavi spomenik, kakor tudi njegovim tovarišem. Dosedaj je zbrala v ta namen že 3000 din.

Po osvoboditvi so naši delavci prijeli krepko za delo in obnovili tovarno, ki je sedaj državna last. Po enem letu smo dosegli uspehe, kakršnih ni nihče pričakoval. Tovarna je dosegla že skoraj predvojno produkcijo in že od lanske jeseni oskrbuje naše rudnike s potrebnim orodjem. Na tisoče sekir in drugega orodja je bilo odposlano v razne kraje države, tako tudi na progno Brčko-Banoviči.

Vodovod, ki se je začel graditi v prejšnji Jugoslaviji z birokratsko počasnostjo in se leta in leta ni mogel dovršiti, bo v kratkem v prvem delu dokončan, večinoma s prostovoljnimi delom. Delavci in kmetje, mladina in pionirji v lepi slogi delajo in to z vidnim uspehom. Predvsem moramo pohvaliti naše najmanjše graditelje lepše bodočnosti, naše pionirje, ki so se vrgli z veliko

vnemo na zasipanje jarkov, tako, da so za vzgled starejšim. Dosedaj so zasuli že 300 m jarka.

Socialni odbor KLO v sodelovanju z ZMS, AFŽ in RK je prevzel nalogo, da zbere vsak mesec 500 din za potrebe Dečjega doma v Polzeli ali v denarju, ali v živilih.

»V »Mladinskem tednu« je mladina s pomočjo vseh množičnih organizacij organizirala veliko nabiralno akcijo. Z nabiranjem in prireditvijo veselice se je nabralo 13.560 din. K temu je prispeval sindikat lesnih in gozdnih delavcev, ki ne šteje niti 20 članov, 700 din.

Prav ta akcija za »Mladinski teden« je vsem jasno pokazala, da se dosežejo najboljši uspehi le tam, kjer sodelujejo vse ljudske množice.

Iz Dolene

Pri udarniškem delu za državne ceste smo sodelovali s prostovoljnimi delom. Narejenih je bilo okoli 60 voženj s traktorjem, kamionom ter konji. Čim je bilo gotovo udarniško delo na državnih cestah, smo si nadeli nalogo, da s prostovoljnimi delom popravimo naše krajevne, oziroma občinske ceste, katere se ves čas okupacije niso popravljale. Krajevni LO je nabavil razstrelivo, nakar smo začeli z delom. V enem tednu smo nalomili nad 60 kub. metrov gramoza, katerega smo potem razvozili na naše ceste.

V mladinskem tednu smo si nadeli nalogo, da vsi tekmujejo, kateri bo več pripomogel ter zbral za mladino. V tem so prednjačile naše žene, včlanjene v AFŽ, katere so res zelo veliko nabrale. Za zaključek mladinskega tedna je bila prireditev, katero je priredila tukajšnja mladina.

Iz naših stenčasov...

Da bi tudi s svoje strani pomagali k pravilnemu razumevanju in napredku naših stenčasov, ki so šola naših dopisnikov, je uredništvo našega lista uvedlo rubriko »Iz naših stenčasov«. Pozivamo vse urednike, da nam redno pošiljajo članke svojih stenčasov po tovarnah, uradih, šolah, krajevnih odborih in ustanovah, katere bomo priobčevali, obenem pa v komentarjih dajali navodila za nadaljnje delo. Uredniki naj se obračajo na naše uredništvo tudi z vprašanji o problemih stenčasov, na katera bomo odgovarjali. V današnji številki pošajamo sliko dveh stenčasov in skušamo na podlagi primerov iz njih opozoriti na nekatere napake, na katere pogosto naletimo.

... Imamo stenčas. Dokaj smo govorili o njem, mnogo razgovorov je bilo potrebno za to. Nastopili so birokrati, govorniki so govorili o stenčasu. Zdaj ga imamo. To se pravi, imamo desko s steklom in lično izdelan napis...

Sigurno je že marsikateremu čitatelju jasno, za kaj gre. Pri nas je navada, da v prvi številki urednik napiše članek o pomenu stenčasa, o njegovi zgodovini v splošnem, in tudi o zgodovini stenčasa, čigar »prva številka je sedaj tu«. Gotovo vam je postalo jasno, da imamo v mislih stenčas nekega urada.

»Nastopili so birokrati, govorniki so govorili o stenčasu...«

Sejali so, sejali, govorili o pomenu, potrebi stenčasa, ki bi naj slikal delo in življenje v njihovem uradu. Sedaj pa izgleda, da so užaljeni nad besedo »birokrati«, kajti papir, na katerem so napisane te besede prve številke, polagoma rumeni...

»Sedaj imamo stenčas, to se pravi, desko s steklom in lično izdelan napis.« Res je, »stenčas« visi v uradu, manjka pa tisto, kar je stenčas in kar urednik navadno mora sam narediti.

»Želje urednika«, nazorno kaže slika urednika, ki sedi za pisalno mizo z velikanskimi kupi dopisov in jih s škarjami reže za svoj stenčas. Toda to so,

kot to že sam naslov pove, samo sanje urednika, čeprav urad šteje čez petdeset nameščencev.

Dalje je na tem stenčasu objavljen članek o zgodovini stenčasa. Iz njega je razvidno, kako se je iz desk, na katerih so v Sovjetski zvezi delavci objavljali imena najboljših, grajali tiste, ki niso dobro delali, razvil stenčas, ki je bil slika dela in življenja v tovarni. Članek zelo lepo govori o stenčasu v Sovjetski zvezi, samo nekaj podtika sovjetskimi delavcem. Pravi, da so tam postali stenčasi tako lepi, da so jih delavci pričeli čitati namesto dnevnih časopisov!

Kako bi naj razumeli in spravili v sklad ti dve trditvi članka na tem stenčasu: »Stenčas je bila slika dela in življenja v tovarni...« to je prva trditev. Druga trditev pa je: »...delavci so ga čitali namesto časopisov...« S prvo trditvijo pisec tega članka pravilno določa, kakšen naj bi bil stenčas in je bil dotični omenjene sovjetske tovarne gotovo tudi tak. V drugi trditvi pa podtika delavcem dotične sovjetske tovarne, nezainteresiranost za dogodke izven njihove tovarne, ker so pač »namesto časopisov« čitali svoj stenčas! Stenčas nikakor ne more, še manj pa sme, nadomestiti časopis, ker slika samo majhen del onega, o čemer piše dnevno časopisje. Sicer pa je članek tako dober, da bi ga priporočili vsakomur, da ga gre prečitat pred vhod v Okraj Celje-mesto.

Isti stenčas je pričel tudi z anketo. Pričakovali bi, da bo ta anketa zahtevala odgovore na vprašanja dela v samem uradu. Toda stenčas ima bolj »široka« vprašanja (morda hoče s tem nadomestiti naše dnevno časopisje?): »Kakšen mora biti Slovenec?«, »Ali si patriot?«, »Kaj smo dobili po izgonu okupatorja?« itd. itd.

Pred nami je drug stenčas. Takoj se vidi, da je mladinski. Iz njegovih člankov je že razvidno pravilno razumevanje nalog stenčasov. V prvem članku se obravnava mladinski sestanek in o

pridobitvah mladine, če te sestanke redno poseča. Drugi članek opisuje izlet mladine III. četrti v Logarsko dolino. Ta številka stenčasa je že veliko boljša od prejšnjih istega. Samo nekaj bo pazljivi čitatelj opazil: oba članka, ki sta žal, tudi edina, je podpisal B. B., oziroma urednik!

Ta mladinski stenčas jasno kaže osnovno, pereče vprašanje vseh stenčasov: njega piše namreč urednik sam. Zato ne more biti tak stenčas prava in popolna slika dela in življenja v organizaciji, tovarni ali uradu, kjer izhaja. Izkušnje so pokazale, da so stenčasi veliko boljši tam, kjer je uredniku uspelo s pomočjo množičnih organizacij ustvariti uredniški odbor in se je tako razširil krog ljudi, ki ga urejujejo.

PLANINCI,

vpišite se v Planinsko društvo Slovenije! Prijave sprejema blagajnik tov. Vrtovec. Letna članarina znaša 30 din, vpisnina 10 din, legitimacija pa 5 din.

V okviru ljudsko-prosvetnih aktivov naj se razvija vse kulturno življenje

Veliko število kulturno-prosvetnih skupin in mnogoštevilne prireditve, ki se povsod vršijo, so pričé razgibanega kulturno-prosvetnega dela. Vendar pa ravno ta razdrobljenost kulturnega življenja onemogoča dvig kakovosti prireditev. Premnogokrat se dogaja, da v enem kraju delujeta dve skupini, po navadi mladinska in skupine OF, AFŽ ali snidkatov. Da bi se kulturno življenje in udejstvovanje vseh moči združilo in povežalo, se je pričelo z ustanavljanjem ljudsko-prosvetnih aktivov po vseh krajevnih in okrajnih odborih. V teh aktivih bodo zastopane vse množične organizacije in druga društva, poleg tega pa bodo člani aktiva razdeljeni po sektorjih tako, da bo vsak sektor imel svojega referenta. Ljudsko-prosvetni aktivni bodo usmerjali vse kulturno življenje v svojem kraju oz. okraju. Vse kulturno-prosvetne skupine delujejo v okviru teh aktivov, kar bo pomagalo zboljšanju prireditev na podlagi medsebojnega so-

STARSEM V POJASNILO

Na odsek za trgovino in preskrbo se javljajo starši in veroučitelji, ki naročajo nakaznice za prvoobhajance in birmance.

Odsek je od postanka to je od 15. junija 1945 do danes izdal vsem prosilcem, brez izjeme, nakaznice za obleke, nogavice, rokavice, sveče in vse ostale potrebščine, ki so potrebne za te slovesnosti.

Ker so starši po večini svoje hčerke bogato oblekli, je zaloga svile v vseh barvah, ki pridejo za to slovesnosti v poštev, pošla.

»Niti državno podjetje »Na-Ma«, niti zadruga, niti trgovci ne razpolagajo s tem blagom in ga pri najboljši volji staršem ne morejo nuditi.

Z ozirom na to, da blaga za enkrat ni mogoče takoj preskrbeti, naprošamo starše, da zaenkrat potrpijo in nabavijo svojim otrokom pač to, kar je na razpolago. Odsek bo takoj, ko bo mogoče, ponovno skrbel prosilce s primernim blagom.

delovanja in pomoči. Na ta način bo mogoče tudi izbrati najboljše skupine, ki bodo nastopile na okrajnih festivalih in na kongresu ljudske prosvete v Ljubljani. V ta namen se bodo ustanovljale tudi komisije, ki bodo ocenjevale posamezne skupine in jih predlagale okrajnim prosvetnim odsekom za kongres.

V ustanavljanju ljudsko-prosvetnih aktivov in že v začetkih njihovega delovanja se je kot glavna pomanjkljivost pokazala nepovezanost okrajnega prosvetnega aktiva s krajevnimi. Da se odpomore tej pomanjkljivosti in se utrdijo stiki okrajnega aktiva z delom na terenu, se je v nedeljo 16. t. m. vršil v Celjski mestni šoli sestanek prosvetnih poročevalcev za okraje Celje-mesto z okolico.

Na sestanku so se obravnavala vsa vprašanja v zvezi z delom prosvetnih aktivov, in za prosvetarjem potrebna navodila za nadaljnje delo.

Fizkultura

Slovensko nogometno prvenstvo

V VI. kolu slovenskega nogometnega prvenstva sta bili odigrani dve tekm. V Mariboru je igralo moštvo prvaka celjskega okrožja FD Rudarja iz Trbovelj proti tamkajšnjemu FD Železničarju, v Ljubljani pa je prvič v tem prvenstvu igrala »zagonetna« enajstoričica iz Dolnje Lendave na tujem terenu, in sicer proti ljubljanskemu FD Železničarju. Obe srečanja sta se končali z zmago domačinov; FD Železničar-Maribor je premagal FD Rudarja 2:0, FD Železničar-Ljubljana pa FD Dolnje Lendavo 4:0.

FD Železničar, Maribor :

FD Rudar, Trbovlje 2 : 0 (0 : 0)

Pred precejšnjim številom gledalcev na igrišču FD Železničarja v Mariboru, se je v nedeljo 16. junija odigrala nogometna tekma med favoritom slovenskega nogometnega prvenstva FD Železničarjem iz Maribora in prvacom celjskega okrožja FD Rudarjem iz Trbovelj. Prav vsi so pričakovali zmago domačinov, prav nihče pa ni pričakoval tako odločnega odpora gostov iz Trbovelj. Od vsega začetka pa prav do konca igre so bili Trboveljčani enakovredni nasprotnik tehnično odličnemu mariborskemu moštvu. Prvi polčas je potekel v odprti igri, ki se je od časa do časa, kljub tehnično odlični igri domačinov, nagibala na stran borbenejših gostov iz Trbovelj. Vendar se je tik pred koncem polčasa jela opazovati utrujenost v trboveljskih vrstah, toda zgođitkov vse do konca ni bilo.

Utrujenost, ki se je jela opaziti proti

koncu prvega polčasa, posebno pri napadu FD Rudarja, je v drugem polčasu prihajala bolj in bolj do izraza, tako da ni mogel nuditi tistega poleta kot v začetku prvega polčasa. Nasprotno pa je razpoloženi napad domačinov iskoriščal vsako priliko za streljanje na trboveljska vrata. Vendar trboveljsko moštvo ni klonilo in se je borilo do konca prav za vsako žogo. Izid 2 : 0 je morda nekoliko previsok, kajti gostje so zaslužili s svojo požrtvovalnostjo vsaj en zgoditek. Srečanje je, kot po navadi, odlično sodil sodnik Erlih iz Ljubljane.

FD Svoboda, Ljubljana : FD Celje

3 : 0

Nedeljski prosti termin je FD Celje izkoristilo in povabilo v goste enajstoričico FD Svobode iz Ljubljane. Srečanje, kljub ugledu, ki ga ljubljansko moštvo uživa v športnem svetu, ni nudilo tistega užitka, ki so ga številni gledalci pričakovali, igra je bila raztrgana in je obojestransko slonela le na posameznikih. Pri Svobodi na Haclarju, pri Celju pa na Dobrajcu. Izid 3 : 0 popolnoma odgovarja poteku igre, vendar smo od FD Svobode pričakovali več.

FD Olimp zmagovalec šoštanjskega turnirja v odbojki

FD Šoštanj je v nedeljo 16. junija priredil turnir v odbojki, katerega so se udeležila moštva FD Slovenjgradca, FD Št. Pavla in FD Olimpa iz Celja. Prireditelj pa je postavil dve moštvi. Že v prvi igri sta se srečala favorita tega turnirja FD Slovenjgradec in FD Olimp. Po lepi in napeti igri v treh nizih je zmagalo moštvo FD Olimpa 13 : 11, 9 : 15 in 17 : 15. Ostala srečanja so prinesla sledeče izide: FD Št. Pavel je po-

razil FD Šoštanj I 15 : 10, 8 : 15 in 15 : 11; FD Slovenjgradec je zmagal nad drugim moštvom FD Šoštanja 15 : 9 in 15 : 5; FD Olimp je premagal FD Št. Pavel 12 : 15, 15 : 12 in 15 : 9; FD Olimp je zmagal nad prvim moštvom FD Šoštanja 15 : 8, 8 : 15 in 13 : 15; FD Slovenjgradec pa je premagal tudi prvo moštvo FD Šoštanja 15 : 12 in 15 : 5. Zmagalo je moštvo FD Olimpa, ki ni izgubilo niti ene tekme.

IZBIRNE TEKME ZA SESTAVO DRŽ. REPRESENTANCE V ORODNI TELOVADBI

V Zagrebu se je v nedeljo vršila izbirna tekma za sestavo reprezentance, ki bo zastopala Jugoslavijo na Balkanijadi v Sofiji. Na tej prireditvi so nastopile reprezentance ljudskih republik. V slovenski reprezentanci je iz našega okrožja nastopilo 8 tekmovalcev, in sicer 4 tekmovalci in tekmovalke FD Celja ter 4 tekmovalke FD Olimpa, prav tako iz Celja.

Tekme so potekale zelo borbene. Prvo mesto pri članih je dosegel Jože Vadnav (FD Svoboda, Ljubljana) pred Konradom Grilcem iz Celja. Pri ženskah pa je zmagala Lidija Rupnikova (FD Udarnik Ljubljana) pred Zagrebčanko Dragico Basletičevo. Ko prva tekmovalka iz Celja se je plasirala Mileva Keršičeva na desetem mestu.

Celjski motoristi na dveh popriščih

Člani moto sekcije FD Olimpa so se s 27 stroji udeležili zvezne vožnje FD Svobode v Ljubljano. V tej vožnji so dosegli drugo mesto za Mariborčani, ki so imeli daljšo pot.

Trupković in Cigoj (oba FD Olimp, Celje) sta se udeležila velikih cestnih

dirk FD Mladosti v Zagrebu. V kategoriji turnih motorjev 1000 ccm je dosegel Trupković častno tretje mesto. Cigoj pa v kategoriji sportnih motorjev 500 ccm četrto mesto.

Čoh (FD Olimp, Celje) zmagovalec velikega turnirja v namiznem tenisu pod Golico

Veliki turnir v namiznem tenisu FD J. Gregorčiča iz Jesenic, ki se je vršil pri Sv. Križu pod Golico, je zopet prinesel velik uspeh celjskemu prvaku Čohu, ki je v finalni igri porazil ljubljana Blažiča. Boža Rihterjeva (FD Celje) je v hudi konkurenci dosegla odlično tretje mesto; v igri mešanih dvojic sta Rihtarjeva in Čoh dosegla prav tako tretje mesto.

OBCNI ZBOR OKROŽNEGA ŠAHOVSKEGA ODBORA V CELJU

V nedeljo dne 7. julija se bo vršil občni zbor okrožnega šahovskega odbora Celje. Občni zbor bo v Celju, v zgornjih prostorih kavarna »Evropa« s pričetkom ob 9. uri dopoldne.

Dne 16. t. m. je bil širši sestanek, na katerem je bil izbran iniativni odbor, katerega naloga je pripraviti gradivo za občni zbor. Vabijo se vse šahovske sekcije celjskega okrožja, da se po svojem delegatu zanesljivo udeležijo tega občnega zbora.

Istega dne bo prirejen prvenstveni moštveni brzoturnir za vse sekcije celjskega okrožja. Zmagovalno moštvo dobi naslov prvaka celjskega okrožja za l. 1946

Vse podrobnosti bodo še razvidne iz okrožnice, katero bodo dobile vse šahovske sekcije. Prijave, kakor tudi vse dopise naslovite na Okrožni šahovski odbor, Celje, kavarna »Evropa«.

Pevsko društvo Svoboda nastopa

V soboto 15. junija se nam je predstavilo pevsko društvo »Svoboda« na svojem, po osvoboditvi prvem samostojnem koncertu. Skrbno izbran sponed so tvorila dela domačih skladateljev: Zajca, Prelovca, Pahorja in drugih. Po kratkem nagovoru je sledila Prelovčeva »Slava delu«, ki je izvenela v celoti harmonično. Vendar je zboru bolj ležala narodna »O košnji« in Bučarjeva »Tam, kjer pisana so polja«.

Ta, na odru, vzorno disciplinirani pevski zbor, ki je sestavljen po večini iz delavstva, kaže, da se je negovanja naše pesmi lotil z veliko vneto in požrtvovalnostjo. Res je, da se »Svoboda« ponaša z večletno tradicijo, da so nekateri člani že pravi veterani, vendar nas je presenetilo z dobro pripravljenim sporedom, pri čemer je zlasti zaslužen mladi zborovodja tov. Tržan.

Na splošno lahko rečemo, da je uspel, razen nekaterih pomanjkljivosti, ki so pri prvem nastopu neizbežne. Za umetno izvajanje naše pesmi je pač potrebno mnogo izkušenj in glasbene kulture.

Pomanjkljivosti so predvsem v ponesrečeni zasedbi solističnih vlog. Spričo danih možnosti je ta problem nekoliko težaven in morda nerešljiv, kar je mogel opaziti marsikateri poslušalec. »Svoboda« premore precej dobrih glasov, ki bi s primernim poukom lahko umetniško dostojno zasedli solistične

vloge. Upoštevati bi bilo treba zmogljivost in značaj pevčevega glasu.

Oprema odra je optično vsekakor ustrezala, ne pa tudi akustično. Mehka zavesa v ozadju tik za izvajalci, je povzročila, da se pevci niso slišali med seboj, kar je imelo za posledico, da je intonacija često pešala. Morda je bil tudi premor med dano intonacijo in pričetkom pesmi največkrat prekratek za sigurno dojetje, ako upoštevamo živčno napetost nastopajočih.

Po kratkem odmoru se je spored nadaljeval. Slišali smo Šeu-jevo »Vzbujenje duhov«, O. Dev-ovo »Soča« in druge. Koroško narodno »Gor čez izaro« in ponarodelo partizansko »Slovinci kremeniti« smo slišali že v boljši izvedbi zborov, ki uživajo manj slovesa kot pevsko društvo »Svoboda«. Kernjakova »Juhe« je bila precej dobra, a a Zajčeva »Slava delavstvu« prav dobra. Pričujoče dejstvo je napravilo na poslušalce dokaj čuden vtis. Z ozirom na to, da je pevsko društvo »Svoboda« sestavljeno po večini iz naprednega glasbo ljubečega delavstva je bilo pričakovati, da bo ravno v narodnih in ponarodelih partizanskih pesmih dosežen višek, kar bi bilo tudi prav in mogoče. Tako pa so bile pesmi izvajane sicer kultivirano, umetniške stopnje pa ni dosegla nobena. Pogačar A.

Akademija I. dekliške in I. deške osnovne šole

V nizu celjskih kulturno-prosvetnih prireditev so v soboto 15. junija nastopili v dvorani Doma ljudske prostvete naši vrli pionirji in pionirke obeh prvih osnovnih šol.

Prireditev spada v okvir tekmovanja, ki se na osnovnih šolah zaključuje s sklepom šolskega leta.

Pestrost dobro izbranega in naštudiranega programa se je bogato odražala v vseh 18 točkah sporeda. Vse, prav vse, kar so nam naši pionirji in pionirke nudili, je publika sprejela s prisrčnim odobravanjem. Pa najsi bodo recitacije, prizori, petje in zanimiv nastop naših Bosančkov, od Cicibana in čebelice pa do nastopa kralja Matjaža, vse je pokazalo sposobnost naše mladine.

Lep je bil prizor, ko nas je ta nastopajoča mladina v duhu povedla pred vojvodski prestol ter nas spomnila boleče rane, obenem pa vzbudila ponoven klic po osvoboditvi naših dragih koroških Slovencev.

Akademija zaključuje z nastopom precej obširnega, a nič manj zanimivega prizora Matjaževe vojske, le žal, da je zaradi obsežnosti programa in težke soperice v dvorani pozornost gledalcev nekoliko trpela.

Mladina je s svojim nastopom pokazala, da nam obeta še mnogo lepega.

Delo sindikalne podružnice prosvetnih delavcev v Šoštanju

V šoštanjski podružnici zveze prosvetnih delavcev smo ustanovili štiri študijske krožke in sicer na nižji gimnaziji in osnovni šoli Šoštanj, v Topolšnici in Šmartnem ob Paki. Krožki imajo vsakih štirinajst dni skupni sestanek, na katerih referirajo člani na osnovi predelane literaturo o družbenih, gospodarskih, političnih in kulturnih vprašanjih, ter se tako usposablja za delo, ki ga vršijo kot delovni inteligentje med ljudstvom. Poleg tega ima vsak posamezni krožek po presledku 14 dni svoj študijski sestanek. Na zadnjem sestanku smo sklenili, sestaviti za prihodnje šolsko leto skupen študijski načrt za vse krožke v naši podružnici.

V okviru rednih sestankov smo organizirali za naše mlajše tovariše hospitacije pri starejših učiteljih, ki so znani kot dobri metodiki.

V tekmovanje, ki ga nadaljujemo, smo vključili vse kulturno-prosvetne delavce iz našega področja v svojo podružnico, ki šteje 40 članov.

S kvalitativnim poukom smo dosegli, da se je učni uspeh v drugem polletju povsod zboljšal. Podprli smo delo pionirjev v kulturno-prosvetnih, učnih in šahovskih krožkih, pomagali pri dopisovanju, zbiranju raznega materiala. Velika večina članov sodeluje izven okvirja šole in sicer z delavskimi sindikati pri raznih prireditvah, hodi na teren, drže različna predavanja, pošilja članke za stenčes in razne časopise, udeležuje se raznega dela na cestah in drugod.

Naš skromni tekmovalni načrt smo z doseženimi uspehi pustili daleč za seboj.

Poziv

Študijska knjižnica v Celju nujno rabi za kompletacijo svojih zbirk dve številki tednika »Nova pot«, ki je izhajal v Celju, in sicer št. 5 od 30. junija 1945 in št. 18 med 9. in 16. novembrom 1945. Kdor ima kakšen izvod in bi ga bil pripravljen odstopiti, naj to javi na naslov študijske knjižnice v Celju, Na okopih 17 (stara grofija, pritličje) ali pa v upravi našega lista.

Mladinska prireditev na Teharjih

Kakor povsod, se je tudi mladina iz Teharja pokazala zelo aktivno prav v Mladinskem tednu.

Na binkoštno nedeljo je priredila, kot zaključek Mladinskega tedna, akademijo. Obiska je bilo kar dosti. Mladina si je sicer prizadevala, da bi s svojim programom vsestransko zadovoljila gledalce. V sporedu so prevladovali šaljive točke, ki so dosegle vrhunec in se je občinstvo res od srca nasmejalo. Vendar se »akademija« s takim programom ne more povzpeti na zaželjeno stopnjo. Zato bi priporočali, da se naj pri sestavljanju posameznih točk in celotnega sporeda ozira na naslov prireditve, kajti od akademije pričakujemo vedno nekaj globljega in vsebinskega.

Ljudska univerza v Slov. Konjicah

V vsakodnevem delu naletimo na nešteto gospodarskih, političnih in družbenih vprašanj. Zato je nujno, da razširimo svoje obzorje. Tako smo ustanovili Ljudsko univerzo.

Predavanja Ljudske univerze se vrše vsako sredo ob 8. zvečer v dvorani Mladinskega doma. Do sedaj so predavali tov. Pavle Šegula: O razvoju človeške družbe, tov. Josip Dolgan: O naši Primorski ter tov. Pavle Šegula: Kako je živel delovno ljudstvo v starem in srednjem veku.

Ljudska univerza ima namen seznanjati delovne množice z najvažnejšimi družbenimi, političnimi, gospodarskimi, kulturnimi in ostalimi vprašanji ter postati orožje za dvig politične in družbe-

ne zavesti množic, saj je značilna izjava nekega delavca ob koncu predavanja:

»Kulturna zaostalost, neprosvetljenost in nerazgledanost v političnih in družbenih vprašanjih so orožje bivših reakcionarnih oblastnikov. Naša naloga je, da jim to orožje izbijemo iz rok.«

To je tudi namen Ljudske univerze, ki hoče oborožiti ljudstvo s potrebnim znanjem, da bo tako z uspehom reševalo praktične naloge, ki se danes postavljajo pred nas vse. Zato pa je redno posejanje teh predavanj ena izmed glavnih dolžnosti vseh zavednih delavcev, kmetov, ljudskih intelektualcev, vseh žena in vse organizirane mladine.

MAKSIM GORKI

(ob desetletnici njegove smrti)

Pred desetimi leti, 18. junija 1936, je prenehalo utripati veliko srce ruskega pisatelja, človeka, borca in domoljuba Maksima Gorkega.

Rodil se je Gorki kot Aleksej Maksimovič Peškov 1868 v Nižnjem Novgorodu, ki danes s ponosom nosi njegovo ime — Gorki. Rodil se je v mraku in bedi samodržke caristične Rusije iz sredine brezpravnega, izkoriščanega ljudstva. Zgodaj brez staršev je rastle ob babici in dedu, ki ga je naučil brati in pisati. Sam pravi o sebi: — Moja življenjska pot je bila težka. Nihče izmed vas ni okusil toliko bede in ponižanja kakor jaz, a življenje je vendarle lepo.

Za kruh je pobiral kosti in cunje, poziskoval se je kot risar, pek, vrtnar, pomivalec in kuhar na ladji, kot pristaniški delavec, železniški čuvaj, gledališki statist in tenorist, kot novinar. Dve leti je potoval po širni Rusiji, doživljal in spoznaval ljudi in življenje. Obvladala ga je silna strast po znanju in knjigah. Trenutkom obupa nad samim seboj in ljudmi se je izvijal v vse čvršči optimizem, dokler se dokončno ni v njem utrdila neomajna vera v človeka in v možnost, da si more človek sam priboriti boljšo usodo. Zgodaj je spoznal, da bo v tej borbi vodilen delavski razred kot najzavednejši in najaktivnejši. Sam se

je pridružil njegovim revolucionarnim krogom ter bil zato postavljen pod policijsko nadzorstvo, zaprt in izgnan.

Svoje doživljaje in spoznanja je pričel zapisovati in pisatelj Korolenko ga je uvedel v krog ruskih pisateljev. Dve knjigi njegovih povesti sta na mah osvojili rusko ljudstvo in mu takoj odprli pot tudi v svet, prav tako prodoren uspeh je imelo tudi njegovo dramsko delo »Na dnu«. Tako je uvedel v književnost »bosjake«, ljudi »z družbenega dna«, podal jih je prirodne in s čudovitim navdihom neke romantike, polne zdravja in vere v vstajenje gaženega človeka. Ko ga je Ruska akademija znanosti in umetnosti izvolila za člana, je car odklonil podpis na njegovi diplomu, kakor da slutiti, da prihaja Gorki v imenu tistih množic, ki si bodo kmalu na ruševinah njegovega prestola ustvarile svojo svobodo.

Gorki se je uveljavljal tudi kot politični publicist, pri tem se je z navdušenjem pridružil levemu krilu soc. dem. stranke, to je boljševikom pod vodstvom Lenina, ter sodeloval v »Iskri«. Z Leninom je bil vseskozi povezan v iskrenem prijateljstvu in sodelovanju, kakor pozneje tudi s Stalinom. Rusko-japonska vojna je razgalila vso trhllost kapitalistične carske Rusije, pritirala v obup njene delovne množice in jih dvignila v revolucijo leta 1905. Pod streli, ki jih je ukazal car, je tedaj pred njegovo palačo izkpravelo 1000 ljudi. Tako je postalo nedvomno, da more sa-

mo revolucionarna borba izboljšati usodo ruskega naroda. Ko je ob tem krvoprelitju in nasilju Gorki na čelu progresivnih ruskih javnih delavcev izrekel svoj ognjeviti protest, je bil vržen v zapore zloglasne petropavlovske trdnjave.

Protest sveta ga je rešil ječe, nakar je odšel v zapadno Evropo in Ameriko, da tam odkriva pravo podobo protiljudskega carizma. Po povratku se je naselil na otoku Capriju v Italiji, da tam leči svoja težko bolna pljuča. Tu je napisal roman »Mati«, ki predstavlja epopejo trpljenja in borbe ruskega delovnega ljudstva ter v svetovni književnosti nima primere. Sele 1913 se je smel vrniti v domovino, kjer je ozko povezan z delavstvom dočkal 1917 revolucijo in aktivno sodeloval pri zgraditvi Sovjetske zveze kot države novega tipa z novim družbenim redom.

Bolan se je vrnil v Italijo, kjer je pisal nova velika književna dela v stalnem političnem stiku z domovino in partijo. Proti vsem napadom z zapada je neumorno branil Sovjetsko zvezo. Ob vrnitvi v Moskvo je doživel sprejem, kakor ga triumfalnega ni bil deležen še noben pisatelj sveta. Smrt 1936. leta ga je vzela ljudstvu in človeštvu. Na pogrebu sta nosila krsto z njegovim truplom Stalin in Molotov.

Ostalo pa je in bo obdržalo svojo večno vrednost njegovo književno delo. Poleg množice črtic in povesti so to knjige spominov na mladost »Moje de-

tinjstvo«, »Med tujimi ljudmi« in »Moje univerze«. Prave, dragocene umetniške so njegovi spomini na sodobne književnike in ostale velike ljudi, tudi na Lenina. V vrsti velikih romanov je obravnaval socialne probleme ruske družbe, opisal razkroj vladajoče plasti in naslutil vedrino prihajajočih časov. Gorki je vedel, da umetnosti zaradi umetnosti same ne more biti, nego da so njene naloge vse višje in odgovornejše, ker ne sme mimo življenjskih problemov ljudstva, nego mora temu služiti kot budeča in vodeča sila.

Gorki je globoko zvest sin svojega naroda in domovine, kot književnik je člen v verigi velikih ruskih umetnikov besede od Puškina in Gogolja preko Tolstoja in Čehova do sodobnikov, vendar je med njimi najprirodnejši, najljudskejši in najborbenejši. Kakor je sam izšel iz globin ljudskih množic in se povzpela na višino svetovno slavnega pisatelja, tako je tudi njegovo teptano ljudstvo iz suženjstva vstalo v priborjeno svobodno življenje, v katerem je moglo sprostiti one mogočne sile, ki jih je Sovjetska zveza pokazala v domovinski vojni proti fašizmu in tako postala rešiteljica sveta. Da je to bilo mogoče, na tem ima velik delež zaslug tudi Gorki.

Maksim Gorki pripada danes delovnemu ljudstvu vseh narodov sveta, ki se bore za svojo srečno bodočnost.

F. Roš

Določanje cen obrtniškim proizvodom

V zvezi z našim, — v predzadnji številki našega lista objavljenim splošnim navodilom o načinu izstavljanja računov in kalkulacijskem postopku za obrtniške storitve, — prinašamo danes podroben opis in navodilo o gornji stvari, — s pozivom, da zainteresirani to navodilo pazljivo preštudirajo in svoje kalkulacijske postopke izvedejo samo po tem načinu.

Pripominjamo, da morajo vsi obvezni računi (in neobvezni, če se izstavlja) biti sestavljeni v smislu teh navodil. V nasprotnem primeru se potrditve pravilnosti tega računa ne more izdati.

Pri računih, ki vsebujejo dodatek materiala, potrebnega za izdelavo ali predelavo, — se morajo predložiti še originalni računi dobavitelja, opremljeni s klavzulo o odobreni ceni.

I.

Vsa obrtniška podjetja in proizvodne zadrage so dolžni sestaviti za proizvode in storitve kalkulacije po sledečem načinu:

- I. porabljen material,
- II. proizvodne mezde,
- III. Odstotek režije, izračunan na proizvodne mezde,
- IV. odstotek kosmatega zaslužka, izračunan na porabljeni material (in proizvodne mezde).

Porabljeni material

Ta postavka vsebuje vse neposredne, za določen proizvod potrebne surovine, polizdelke in delne izdelke ter pomožni material.

Surovine so material, ki je potreben kot bistveni sestavni del proizvoda v prvotnem ali spremenjenem stanju.

Pomožni material je oni, ki se uporablja pri izdelavi oziroma predelavi proizvoda skupno s surovinami in ostalim materialom.

Če se količina in vrednost pomožnega materiala, potrebnega za izdelavo ali predelavo določenega proizvoda, lahko takoj ugotovi, predstavlja tak material material za izdelavo ali predelavo. Če pa se ta ne da takoj ugotoviti, se vnese tak material v režijske stroške.

V kalkulaciji je navesti količine potrebnega materiala za izdelavo ali predelavo, specificirano po vrstah.

Porabljeni material je računati po nabavni ceni. Nabavna cena je ona tržna cena, ki odgovarja maksimalni (odobreni) ceni. K nabavni ceni materiala se priračunajo stroški prevoza, nakladanja, razkladanja, prekladanja, skladiščenja in pakiranja, povračila embalaže, morebitne državne in krajevne (mestne) dajatve, ki obremenjujejo surovine in pomožni material, običajni odpadki pri izdelavi ter raztros, kalo in lom (odpadki, kalo in lom) samo v onih primerih in oni višini, kjer se dokažejo in niso nastali po krivdi podjetja oziroma obrtnika ter niso nadoknadeni na drug način.

Proizvodne mezde

Proizvodne mezde so one, ki nastanejo neposredno pri izdelavi kalkulacijskega predmeta oziroma izvršene storitve. Proizvodne mezde se obračunavajo po predpisih Uredbe o ureditvi mezd in plač delavcev in nameščencev v državnih gospodarskih in zasebnih podjetjih, zasebnih ustanovah in organizacijah in to po dejansko porabljenih delovnih urah za posamezne storitve odn. proizvode. Tukaj je upoštevati tudi mezde lastnika samega, če je dejavno udeležen pri proizvodnji in to v onem odstotku, v katerem je dejansko udeležen pri proizvodnji.

Neproduktivne mezde lastnika se lahko vnesejo v proizvodne mezde največ do 50 odst.

V proizvodne mezde se vračunajo urne mezde onih kategorij delavcev (po-

sebno kvalificiranih, polkvalificiranih in nekvalificiranih) in vajencev, ki so potrebne za izvršitev določenega posla. Dodatek po čl. 3 uredbe o ureditvi mezd in plač z dne 20. 4. 1945 (1 din) se vračuna v proizvodno mezdo, v kolikor se plača po navedenem členu.

Splošni stroški — režija

Splošni stroški izdelave ali predelave so oni, ki so **neobhodno potrebni** za vzdrževanje podjetja, a ne spadajo niti pod material niti pod mezde za izdelavo ali predelavo.

K splošnim stroškom — režiji ne spadajo: davek po prijavi ali po fiksni postavki, obresti za lastni ali tuji kapital, riziko, neproduktivni izdatki, ki niso neobhodno potrebni za izdelavo ali predelavo določenega proizvoda, nepravilni prekomerni stroški kot so n. pr. delavske plače ali mezde preko višine, določene po uredbi, potrošnja materiala preko običajne norme, izdatki, ki pomenijo povečanje investicij, stroški velikih popravil, v kolikor pomenijo povečanje investicij, stroški usposabljanja, obnove in popravila zgradb, naprav, strojev in investicij splošno, kakor tudi nabave rezervnih delov zaradi vojnega opustošenja.

Ravno tako se ne računajo v režijo: pogodbene, priznanične in računске takse (v kolikor se plačajo) ter splošni in skupni davek na poslovni promet, marveč obremenjujejo te postavke izgotovljen obrtniški proizvod ali storitev in se zaračunavajo kot posebna dodatna postavka na prodajno ceno proizvoda ali za usluge.

V glavnem se računa v proizvodne stroške — režijo naslednje:

1. Pomožne (neproduktivne mezde in plače, del neproduktivnega dela mojstra lastnika, ki ni vračunan v proizvodne mezde, neproduktivno delo delavcev in vajencev, plače uradnikov in nameščencev, tehničnih in komercialnih strokovnjakov, plačani bolniški dnevi, plačane mezde ob državnih praznikih, dodatek za prekournno delo in nedeljsko delo.
2. Socialne dajatve (doprinosi),
3. Pomožni in pisarniški material, pomožni material za izdelavo, maziva, ovojni material, pisarniški material.
4. Električna energija, voda in kurjava. Električna energija za pogon in razsvetljavo, poraba vode in vodarina, drva in premog.
5. Davek po prijavi, zavarovanje, takse in drugo, davek po prijavi samo za zgradbe in zemljišče (dohodnino od obrti se računa v zaslužku), takse na vloge in prošnje, takse za firmo, članarina združenju, zavarovanje delavnice.
6. Razni drugi stroški:

poštne, telefonske takse, najemnina, amortizacija strojev, zgradb in nepotrošnega orodja, tekoča normalna popravila zgradbe, strojev in orodja, vzdrževanje snage v delavnici, ročna lekarna in slično.

Splošne stroške — režijo je točno obračunavati samo za ono časovno dobo, ki je vzeta kot osnova za obračunavanje režijskega deleža. Tako n. pr., ako so vzeti kot osnova za obračunavanje režijskega deleža splošni stroški in produktivne mezde samo za en mesec, se morata letni znesek zavarovalnih stroškov (če jih je vobče kaj) in letna kvota amortizacije deliti z 12 in upoštevati pri zaračunavanju režijskega deleža samo tisti znesek, ki odpade na en mesec.

Vsi splošni stroški in stroški za proizvodne mezde, na katerih je izračunan režijski delež, morajo biti dokazani po možnosti s trgovskimi knjigami, fakturami, plačilnimi spiski ali drugimi beležkami.

Režijski delež se zaračunava na proizvodne mezde. Višina režijskega deleža se določa ali za posamezne obrtnike ali za posamezne kategorije obrtnikov iste stroke ali enotno za celo stroko in to po preizkusu splošnih stroškov in proizvodnih mezd, ki so nastali v istem časovnem razdobju za določene kraje po krajevnih prilikah.

Pristojni organi ljudskih oblasti morajo pri določanju splošnih režijskih stroškov zahtevati obrazloženo strokovno mnenje obrtniških organizacij.

Odstotek režijskega deleža se določa tako, da se skupni znesek vseh upoštevanih splošnih stroškov, ki so nastali v določenem razdobju, deli s skupnim zneskom proizvodnih mezd, izplačanih v tem razdobju ter se tako dobljeni količnik pomnoži s 100

$$R (\text{režijski delež}) = \frac{\text{splošni stroški}}{\text{produktivne mezde}} \times 100$$

Primer: Splošni stroški 79.352,20 din
 Prodk. mezde 99.520.— din
 $79.352,20 : 99.520 = 0,7973$
 $0,7973 \times 100 = 79,73\%$

Kosmati zaslužek

Kosmati zaslužek se zaračunava posebej na proizvodne mezde in posebej na material, potreben za proizvod oziroma storitev.

Te zaslužke določa po krajevnih razmerah Urad za cene pri predsedstvu VLRS, toda največ v odstotkih, ki so določeni v navodilu za določanje cen obrtniškim proizvodom in storitvam. (Službena saopštenja br. 6 z dne 21. decembra 1945).

V kosmatem zaslužku je zapopadeno: Obresti za lastni in izposojeni kapital, davek po prijavi od dohodka obrti ozir. podjetja, ozir. davek po fiksni postavki z vsemi dokladami na državne davke in morebitni riziko.

Kosmati zaslužek se ne more računati na material, ki ga je dala stranka sama, na stvarno dodani material pa največ 10 odst. — in sicer samo za oni, ki je bil nabavljen po engros cenah od grosista, kar se mora dokazati z originalnim računom dobavitelja, opremljenim s klavzulo o odobreni maksimalni ceni, — odnosno od detajlista, ki je dovoljeni odstotek zaslužka za maloprodajo podelil odnosno odstopil kupcu.

Na to poslednje posebej poudarjamo, ker se v nobenem primeru ne bodo dovoljevali dvakratni pribitki v maloprodaji (detajlu), ker bi se v tem primeru prekoračila dovoljena maksimalna cena nabavljenega materiala za zgoraj omenjeni pribitek 10 odst.

O P O Z O R I L O !

Opozarjamo vse obrtnike, ki so od dneva osvoboditve pa do danes menjali mesto obratovanja, — a tega niso prijavili tukajšnjemu odseku za obrt in industrijo, — da to nemudoma store v izogib posledicam § 398 zak. o obrtih.

Odsek za ind. in obrt
Celje-mesto

O B V E S T I L O !

Vsi rejci prašičev, kateri so izvršili zakol v letu 1945-46 ter jim je bila po uredbi predpisana oddaja slanine, iste pa niso še do sedaj oddali, se opozarjajo, da predpisano slanino oziroma čisto mast takoj oddajo določeni zbiralnici slanine. Gospodarski odsek okraja Celje-okolica

Z L A T A R
IN
DRAGULJAR

Alojz Bučar

Celje - Trg Svobode
Telefon 12 inter. 1-2

Na drobno!
Na debelo!
Vsa popravila

Važno za vsa trgovska podjetja

»Slovenski poročevalec« je prinesel dne 14. junija v št. 137 članek: »Dopolnitve prijav za valorizacijo blaga starih zalog«. Na ta članek opozarjamo vse trgovce, zadrage in sekvistirane ter državna podjetja, naj ga dobro prečitajo in tehtno prevdarijo, v koliko se jih tiče. Vsi, ki so prizadeti, naj nemudoma zamujeno nadoknadijo, da se izognejo občutnim kaznim, ki bi jih v nasprotnem primeru zadele, kajti posebne komisije bodo vršile po podjetjih tozadevne kontrole. Potrebni obrazci se dobe pri tukajšnjem Okrajnem LO.

(Iz Gosp. odseka Okraja Celje-mesto.)

Seite zeleno krmo

Vsled velike suše bo letos malo krme za živino. Da pridelamo nekaj več krme, sejmo po strnišču koruzo, katero bomo pokosili zeleno in vložili v silos. Kdor silosa nima, jo bo pokrmil zeleno in s tem pri kravah pridobil na mleku. Za 1 ha se rabi okoli 200 kg koruze. Koruzo se dobi potom nakaznic, ki jih izdajajo kmetijski odseki pri Okrajnih LO. Za okraj Celje-okolica se dobi koruzo na omenjeni način pri Kmetijski družbi v Celju.

Demobilizirani oficirji JA ter aktivni in rez. oficirji bivše jugoslovanske vojske naj se nemudoma prijavijo voj. odseku okraja Celje-mesto zaradi evidenc rez. oficirjev. Velja za vse one, ki se še niso odzvali tozadevnemu razglasu. Voj. odsek okraja Celje-mesto

Državna gimnazija v Celju. Dopolnilni in posebni izpiti se bodo vršili 28. junija ob 8. zjutraj in ne 2. julija, kakor je bilo prvotno javljeno.

VALORIZACIJO in BILANCO

Vam v knjigah sprovede verziran knjigovodja. Naslov v upravi lista.

Dežurna služba zdravnikov za zavarovance Fed. zav. za social. zav. pri filiali Celje

za mesec junij 1946

Dne 23. junija 1946: tov. dr. Podpečan Ivan, Mariborska cesta 24 (tel. št. 309).

Dežurna služba se prične ob sobotah, oziroma ob dnevu pred praznikom ob 12. uri in traja do ponedeljka, oziroma do dneva po prazniku do 8. ure zjutraj. Zdravstveno vodstvo.

SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJO

veščega kartotečnega knjigovodstva — potrebujemo za takoj. Gradbeno podjetje »Celjgrad« v Celju.

V krpanje

oddamo več tisoč komadov vreč. Joštov mlin, Medlog—Celje. 1-1

Ivan Oberžan

pekarna 1-1
Celje - Zidanska ulica št. 23

Splošno strojno mizarstvo

FRANJO JURIČ - CELJE

Polaganje in struženje parketov
Zaloga krst 1-2

Franc Goričan

krojaštvo 1-1
Celje - Zidanska ulica št. 27